

Milliyetçi Politik Aktörlerin 2023 Tahayyülü: Türkgün Gazetesinde Milliyetçi Söylem

Nationalist Political Actors' 2023 Imagination: Nationalist Discourse in Türkgün Newspaper

Gizem ORÇİN*

Araştırma Makalesi Research Article

Başvuru Received 10.08.2023 ■ Kabul Accepted 02.10.2023

ÖZ

2023 yılı, Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılı olması ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri başta olmak üzere kritik öneme sahip siyasi seçimleri içermesi açısından Türkiye için özel bir yıldır. Son yıllarda sık kullanılan popülerleşmiş siyasi kavramlardan biri olan "2023 yılı" ifadesi siyasiler tarafından çeşitli şekillerde kullanılmaktadır. Cumhuriyet'in da merkezi temalarından birisi olan 2023, siyasi konjonktürde tarihi bir eşik olarak kabul edilmektedir. Milliyetçiliğin yeniden tahayyülüne, mitsel olanın hakikatle ilişkisine ve siyasi koalisyonun güçlenmesine aracılık eden, siyasal talebin söylem alanındaki karşılığı olan 2023, adeta annus mirabilis (mucizevi yıl) olarak düşünülmektedir. Bu çalışma, milliyetçi politik aktörlerin söyleminde 2023'ün çerçevelenme yöntemini ve milliyetçi ideallerin 2023 eksenindeki detayları irdelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) yayın organı olan Türkgün gazetesinin internet sitesinde yer alan 2023 ile ilgili haberler, milliyetçi söylemdeki izdüşümler üzerinden analiz edilecektir. Böylece, milliyetçi söylemde 2023'ün hangi tema ve kodlarla çerçvelendiği ortaya çıkarılacaktır. Makale, milliyetçi politik aktörlerin söyleminde 2023 temasının birleştirici bir bağ, ortak gelecek inşası ve mitsel detaylarla inşa edildiğini ortaya koymaktadır. Söz konusu bulgular, ferasetli Türk milleti, tarihsel bellek, politik kahraman, mucizevi gelecek ve ötekinin inşası alt başlıkları altında kategorilendirilecek ve Wodak'ın söylem analizi yöntemi çerçevesinde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Milliyetçi Hareket Partisi, Millet, Milliyetçi Söylem, Türkgün, 2023.

ABSTRACT

2023 is a special year that includes the 100th anniversary of the Republic of Turkey and political elections of critical importance for Turkey, especially the presidential electoral. The expression "the year of 2023", one of the popular political concepts frequently used in recent years, is used in various ways by politicians. The year 2023, which is one of the central themes of the People's Alliance (Cumhur İttifakı), is accepted as a historical threshold in the political conjuncture. 2023, which is the discourse equivalent of political demand, that mediates the re-imagination of nationalism, the relationship between the mythical and the truth, and the strengthening of the political coalition, is considered as the annus mirabilis. This study aims to examine the way 2023 is framed in the discourse of nationalist political actors and the details on the 2023 axis of nationalist ideals. In this context, the news about 2023 on the website of the Türkgün newspaper, the publication organ of the Nationalist Movement Party (MHP), will be analyzed through the projections in the nationalist discourse. Thus, it will be revealed that themes and codes 2023 is framed in the nationalist discourse. The article reveals that the theme of 2023 in the discourse of nationalist political actors is built with a unifying bond, a common future construction and mythical details. The aforementioned findings are categorized under the sub-headings of the astute Turkish nation, historical memory, political hero, miraculous future and the construction of the other and are examined within the framework of Wodak's discourse analysis method.

Keywords: The Nationalist Movement Party, Nation, Nationalist Discourse, Türkgün, 2023.

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yılı olan 2023, Cumhurbaşkanlığı seçimi ve genel seçimlerin yapılmış olduğu tarihsel öneme sahip özel bir yıl olarak kabul edilmektedir. 2012 yılının sonuna doğru dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanan ve gerçekleştirilmesi beklenen bir dizi hedef, 2023 yılının siyasi gündemdeki kullanımını artırmaya başlamıştır. Ekonomi ve kalkınma başta olmak üzere, siyasi, yargı, altyapı, çevre ve teknoloji hedeflerini kapsayan bu vaatlerin, seçim propagandasıyla birleşmesi 2023 yılını daha da özel kılmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi (MHP) de 2023 söylemini siyasi propagandasında bilişsel, zihinsel ve duygusal örüntülerle zenginleştirerek kullanmaya başlamıştır. Bu çalışma, milliyetçi politik aktörlerin söyleminde 2023 yılının yüce bir hedefe dönüşmesini ve siyasal güç, otorite ve liderlik kültürünün ortak bir imgeleme evrilmesini detaylandırmayı amaçlamaktadır. Milliyetçilik literatüründe yer alan çalışmalar, edebi metinler, siyasal rejimler, toplumsal hareketlerden eğitim alanına kadar geniş bir yelpazede ele alınmaktadır. Milliyetçi söyleme dair alan yazınında ise sinema, reklam filmleri, dergi analizleri gibi çeşitli çalışmalar mevcuttur. Milliyetçi söylemin tüketim kültürüyle ilişkisini reklamlar özelinde inceleyen Özcan'ın (2021) çalışması, farklı televizyon dizilerindeki milliyetçi söylemin yeniden üretilmesini konu edinen Yenigün-Altın ve Şen'in (2018) ve aşırı milliyetçi söylem örneği olarak Gök-börü dergisini analiz eden Işık ve Eşitti'nin (2018) çalışmaları, milliyetçi ideolojinin medya bağlantısını kurmaya çalışmaktadır. MHP'nin siyasi programında yer alan 2023 temasının politik söylemle ilişkilendirilmesini, yapılandırılmasını ve milli corpus idealinin yansımalarını konu edinen bu makale ise milliyetçi söylemi, milliyetçi bir gazete özelinde analiz ederek, alana katkı sağlamayı hedeflemektedir. MHP'nin 2023 söyleminin milliyetçi politik aktörler tarafından ne şekilde işlevselleştirildiği, 2023 hedefinin nasıl inşa edildiği ve söylem içerisinde nasıl dönüştürüldüğü bu çalışmanın temel sorunsalıdır. Çalışma, milliyetçiliğin 2023 anlatısında, konjonktürel milliyetçi güdülerini harekete geçirecek unsurlar olduğu ve mitsel

göndermelerin söylemi zenginleştirme, yoğunlaştırma ve bağlam oluşturmaya geliştirdiği tezini ileri sürmektedir.

Milliyetçiliğin 2023 söyleminde, hikâyeleştirme, tanımlama, açıklama ve ikna etme süreçleriyle işleyen milliyetçi ideolojinin söylemsel formülasyonları ve tarihsel referanslarla beslenen mitsel büyü hâkimdir. Bu açıdan, makalenin iskeletini Smith'in (1991, 1995, 2009) esas aldığı milliyetçilik-mit teması ve milliyetçiliği söylem olarak ele alan Calhoun'un (1997) çalışması oluşturmaktadır. İktidar partisinin siyasal bir görünüşü olarak kullanıma soktuğu ve milliyetçi hareketin yeniden kurguladığı 2023 söyleminin milliyetçi gramerdeki karşılığı Wodak'ın (2002) ve Wodak ve diğerlerinin (2009) ulusal kimliğin söylemsel inşasına değindiği eserleri çerçevesinde incelenmektedir. Milliyetçi söylemin temel unsurlarının ve söylemsel stratejinin belirlenmesi, söylemdeki çatışmacı yönelimin aydınlatılması için çalışmada politik söylem analizi yöntemi tercih edilmiştir. Anderson'un (2006) ulusun temsil edilmesinde ve hayali cemaat fikrinin vücut bulmasında teknik araç olarak gördüğü gazeteler, "kendine özgü hegemonya söylemiyle milletin yazgısını, anlamını ve gideceği yönü etnik geçmişi yeniden yorumlamasına borçlu olan milliyetçi" (Billig, 1995; Smith, 1995; Anderson, 2006) ideolojinin tahayyül eğilimlerini yansıtmaktadır.

Milliyetçi hareketin söylem inşasını detaylı şekilde aktaracağı düşünülen ve MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin açılışını duyurduğu, 2018 Eylül ayında yayın hayatına başlayan Türkgün gazetesinin internet sayfası çalışmanın evrenidir. Bahçeli'nin 2022 Şubat ayında seçim maratonunu hızlandırmak için İzmir'de kamuoyuna duyurduğu 'Adım Adım 2023; İlçe İlçe Anlatma ve Aydınlatma Toplantıları', 2022 Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında milliyetçi hareketin siyasi programını hızlandırdığı için Türkgün'de bu konuya dair haberler yükselişe geçmiştir. Milliyetçi söylemin Türkiye coğrafyasına yayılmasında etkili olan bu üç aylık süreç, çalışmanın sınırlandırılmasında etkili olmuştur. Yoğun biçimde milliyetçi hareketin ve söylemin örgütlenmesini aktaran bu gazetede

2023 temasını içeren politik aktörlerce inşa edilmiş haber örnekleri, çalışmanın örneklemini teşkil etmektedir. Çalışmada toplamda 28 haber metnine erişilmiş ve söylem örneklerinin eşit dağılımı, tekrara düşülmemesi ve söylemin detaylı irdelenmesi için toplam 10 haber örneği analiz edilmiştir. Merkezi ilgisini milliyetçi söylemin 2023 temasına yönlendiren çalışma, milliyetçiliğin geniş literatüründen özellikle Hobsbawm (1993), Anderson (2006) ve Halbwachs'ın (1980) çalışmalarından faydalanmıştır. Söz konusu yazarların eserlerinde kullandığı tema ve terimler, makalenin bulgular kısmında detaylandırılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın ilk kısmında, milliyetçi politik aktörlerin söylemleri, milliyetçi tema, kod ve referanslar eşliğinde Nvivo 12 programı aracılığıyla çözümlenmiştir. Söylem analizi kısmında ise Wodak (2002) ve Wodak ve diğerlerinin (2009) milliyetçi söyleme ilişkin çalışmalarındaki başlıklar genişletilerek kategorize edilmiştir. Makale, milliyetçi politik aktörlerin 2023 söyleminin tarihsel bellek, mitsel arka plan ve mucizevi gelecek (annus mirabilis) temalarıyla birleştirici bir bağ oluşturduğunu, öte yandan, ötekileştirici ve düşmanlaştırıcı söylem inşasıyla milliyetçi ideolojide olağanlaşan *eski şarap yeni şişe*¹ formülünü yeniden inşa ettiğini ortaya koymuştur.

Kavramsal Çerçeve

Milliyetçiliğin Temel Bileşenleri ve Mitsel

Bağlam

Milliyetçilik, millet kültü temelinde yükselen, tarihsel, siyasal, psikolojik, toplumsal fenomenleri harmanlayan, topluluk üyeleri arasında ulus bilincini ve kimliği çerçeveleyen siyasal bir ideolojidir. Siyasal çözümlenmelerde modern devletle bağlantılı, küresel dünya içindeki mevcudiyetiyle sorgulanan milliyetçilik, icat edilmiş hayali topluluk olarak yorumlanmaktadır (Hobsbawm, 1993; Gellner, 1983; Anderson, 2006; Smith, 1991). Milliyetçilik, kendini

algılayışı ve gerçek doğası arasında tersten ilişki kuran, diğer başarılı ideolojilerde örneği az görünen sahte bir tertiple, kapitalist dünya ekonomisinde yarar sağlamak için ortaya konulmuş iddialardan birisi (Billig, 1995; Gellner, 1983; Wallerstein, 1991) olarak değerlendirilmektedir. Anderson (2006, s. 20), hayal edilmiş siyasal topluluk olan ulusun fertlerinin, birbirlerini tanımasalar dahi zihinlerinde toplamın hayaliyle yaşadıklarını belirtmektedir. Yapay ve soyut bir tanımlama olan hayali cemaat, kolektif bilincin oluşturulmasında milliyetçi güdülenmeleri harekete geçirerek, kitlesel mobilizasyon sağlamaktadır. Billig'e göre (1995, s. 6), inançlar, varsayımlar, alışkanlıklar, davranışlar, temsiller ve pratiklerin yeniden üretilmesi, milliyetçiliğin nüfuz alanının genişlemesini ve kitlesel fenomenlerin gündelik hayata karışmasını sağlamaktadır. Eskiye harekete geçirerek, yeni toplumsallığın kurulmasına katkı sağlayan, insanlara kök, kimlik ve anlam sunan, yenilikçi ve muhafazakâr bir ideoloji olan milliyetçilik, ortak atalar, dil, bölge, siyasal varlık, gelenek, görenek ve din gibi nesnel imgelerle (Kerestecioğlu, 2010, s. 318; Kohn, 1965) çalışmaktadır. Ancak "milletleri sadece nesnel ölçütler veya öznel duygular temelinde tanımlamak ve hangi nesnel niteliklerin bir millet yaratacağını ortaya koyacak bir liste bulunmamaktadır" (Özkırımlı, 2010, s. 27). Millete atfedilen değerler dizgesi bu açıdan farklı milletlerin özgün yapısında çeşitlenebilmektedir.

Milliyetçi ideolojide baskın olan temel eğilim, geçmişin izlerinin siyasal ülkünün doğasına uygun olarak bugüne ve geleceğe taşınmasıdır. Öyle ki, "geçmiş, bireylerin toplumsallaşmaları, topluluk dayanışmasının muhafazası, toplumsal meşruiyetin oluşturulması ve ona meydan okunmasında merkezi öge, törel, siyasal ve çağdaş bir görüngü" (Smith, 1995; Wallerstein, 1991) olarak milliyetçi ideolojiye dâhil edilmektedir. Milliyetçi ideoloji, geçmiş ve şimdi arasındaki farkı

1 Bu ifade, İngilizce'de "New wine into old bottles" ve "old wine in a new bottle" olarak geçmektedir. Türkçe'de ise 'eski şarap, yeni şişe' olarak yaygın şekilde kullanıldığından çalışmada bu kullanım tercih edilmiştir. İncil'de geçen ifadeler bu tanımlamanın detaylarını içermektedir: "Hiç kimse yeni şarabı eski tulumlara dolduramaz. Yoksa tulumlar patlar; hem şarap dökülür, hem de tulumlar mahvolur. Yeni şarap yeni tulumlara konur, böylece her ikisi de korunmuş olur". Bkz. Matta 9:14-17; Markos 2:21-22; Luka 5:33-39.

tedricen kapatıp, geleceğe köprü olan zamansal kurulumu gerçekleştirirken, sembol ve mitlerden istifade etmektedir. Etno-sembolik bir sistem olan milliyetçi proje, mit, efsane, sembol ve değerler aracılığıyla, etnik geçmişle özdeşlik kurarak kitleye fayda sağlarken, eski çağlara duyulan saygıyı da kanıtlamaktadır (Smith, 2009, s. 109; Smith, 1995; McCants, 2012). Özellikle fedakârlık ve savaş mitleriyle etnik topluluk hissini tanımlayan ortak kültür, anılar ve ortak ata mitlerini pekiştiren karşılıklı bağımlılık ve ayrıcalıklı olma konumu, biricik olma bilinci ve duygusu yaratmaktadır (Smith, 2009, s. 28). Renan'a göre (2018, s. 261), ruh ve manevi bir ilke olan ulus, biri geçmişte diğeri şimdide olan iki ilkedен oluşmaktadır. İlki, zengin bir hatıra mirasına sahip olmakken, diğeri, mevcut rıza, birlikte yaşama arzusu, bölünmemiş şekilde alınan mirası devam ettirme iradesidir.

Kültürel ve siyasal olanı bir araya getirme kabiliyetine sahip olan milliyetçilik, dünyaya bakış ve onu yorumlama biçimi, bizi çevreleyen gerçekliği anlamamızı ve onu şekillendirmemizi sağlayan bir referans çerçevesi sunmaktadır (Özkırmı, 2010, s. 27-28). Bu açıdan tarihsel konu, özne ve hikâyelerin bugüne taşınmasına aracılık eden milliyetçi nomos, mitselleştirilmiş zaman mefhumunu geçmiş anlatısında bir başlangıç noktası olarak kurmaktadır. Ulusun bütünselliğinde kurucu anlatı böylelikle bugünün dünyasını anlamak ve anlamlandırmak için bir referans olmaktadır. Özellikle şimdiki zamanda kolektif duyguları harekete geçirecek mitsel anlatılar, milliyetçi ideolojide yeniden vücut bulmaktadır. Milliyetçi söylemdeki zamansal geçişkenlik, başlangıçta, başat ve zaman dışı bir anda, kutsal bir zaman aralığında ortaya çıkan olayları dillendiren mitle (Eliade, 1991) temellendirilmektedir. Kendi özel durum, koşul ve zamanından aşkın bir an'a dönmeyi sağlayan mitsel unsurlarla yüklü milliyetçi ideoloji, mevcut zamandan özgürleşmeyi ve süresiz bir zamanda gerçekleşmiş olaylar içerisinde konum almayı gerektirmektedir. Mitsel senaryo, "ulusal mit manzarasını" (Bell, 2003, s. 75) canlandırmayı sağlayan ve simge, sembol ve anlatılar dizisine yolculuk yaptıran alternatif bir zamanı hafızaya

çağırılmaktadır. Assmann'a göre (2011, s. 42), gerçeklik duygusuna yaklaşan ritüel ve mitler, grubun kimliğiyle birlikte onların dünyaya işlenmesi, titiz bir şekilde gözlemlenmesi, korunması ve aktarılması yoluyla gerçekleşmektedir. Geçmişe özlem ve nostalji üretimleriyle dolu bu mekanizma, geçmiş, şimdi ve gelecekle ilintilendiren tarihsel sıçrayışlarla yüklü bir zaman dilimi yaratarak, milliyetçi kitlenin zihnine işlemektedir. Bu sistem, geçmiş, şimdiki ve geleceği sentezleyen, geçmişin dinsel dünya görüşleri gibi kapsamlı dünya görünümünü sunan temellendirilmemiş referans düzenini temsil etmektedir. Söylemi ve kendini gerçekleştirmesi arasında bir uçurum, gerginlik ve çelişki barındırması bakımından bu yapının arkasında muğlaklık vardır (Smith, 1991, s. 154; Kerestecioğlu, 2010, s. 309-310). Zamansal kurulum, ulus üyelerini hisleri ve düşleri hakkında söz sahibi olma fırsatı veren ve eşsiz bağla bir cemaat türüne veya etnik gruba bağlayan çeşitli anı, mit ve sembollerle geliştirilmektedir. Birbirlerini tanımayan üyeler, diğerleriyle ortak ve eşzamanlı faaliyetler oluşturdukları konusunda güven geliştirmektedir (Smith, 1995; Anderson, 2006). Bu organizasyonun en rafine hali, milli gurur, korku, nefret, kırgınlık ve öfkenin atağa geçirilmesi, tehdit ve tehlikelerle kitlenin seferber edilmesiyle dışa vurulan duygusal çağrışımlarla gerçekleşmektedir. Mitin romantik görüşünü, dinin içsel ve kültürel anlamını içeren bu alan (Ellwood, 1999), kültürel kimlik-aidiyet, toplumsal bütünleşme, milli bilincin yaratılması ve geleneğin gelecekle bütünleşmesini hedeflemektedir. Bu noktada, milliyetçilik çeşitli kategorik ayrımların haricinde özellikle vatandaş merkezli veya etnik kökenli tanımlamalarla karşımıza çıkmaktadır.

1989 sonrası dönemde Hans Kohn'un Batılı ve Doğulu milliyetçilik biçimleri, vatandaş temelli ve etnik olarak tanımlanarak, millete üyelik ölçütüne dayandırılmıştır (Özkırmı, 2010, s. 21). Bu noktada, Türk milli kimliğinin kuruluşu, dinin ön-milliyetçilik biçimi olarak gördüğü işlevin paradoksallığına birçok yönden iyi bir örnek teşkil etmektedir (Bora, 2018, s. 16). Muhafazakâr ve dini değerlerle sembolize edilen milliyetçi formülasyon, bilinmeyen

zamanın izlerinden, yeni zamana taşınan muhtelif göstergeleri kullanırken, geçmiş mirastan modern fakat deforme bir milliyetçi logos inşa etmektedir. Kültürel çeşitliliği iddia eden ancak içte ve siyasal birimler arasında türdeşliği zorla kabul ettiren milliyetçiliğin sesi, kimliklerin özdeşliğini savunan hegemonya sentaksıyla (Gellner, 1983; Billig, 1995) çalışmaktadır. Türk milliyetçi söyleminde, kitlesel tutkuyu canlandıran, coşkunluk içeren, varsayım, umut, ihtiyaç, özlem ve çıkarlar çerçevesinde belirlenmiş politik ülkü ve sesleniş (Domenach, 1995, s. 56; Hobsbawn, 1993, s. 25) yankılanmaktadır. İnsanların ortak düşünce şablonu üretmesindeki yönelime açıklık getiren milliyetçi söylem, duygusal şemalarla beraber, mit-sembol ve iletişimin ortaya çıktığı söylem kompleksinde belirlemektedir (Calhoun, 1997; Smith, 2009, s. 24). Özkırmılı'ya göre (2010, s. 29-31), salt bir siyasi doktrinden ibaret olmayan milliyetçilik, temel bir konuşma, düşünme ve eyleme biçimidir ve söylem içerisinde, biz ve onlar ikiliğini üretmekte, hegemonik anlatı sunmakta, kendisini doğallaştırmakta ve kurumlar aracılığıyla işlemektedir. Ötekilerin dışlanması, yabancılaştırılması ve yok sayılmasıyla hareket eden milliyetçiliğin kimlik oluşturma momenti, bu anlatıyı güçlendirmektedir.

Kurucu anlatılarla kendisini var eden milliyetçilik, sahte tertibiyle hayali düşmanlar evreninden beslenerek, homojenliği egemen kılmaktadır. "Milliyetçi inşada millet, sadakatin, bağlılığın, meşruiyetin biricik öznesi haline gelmektedir. Milli hayat lirizmi, şeytanileştirme dışında, yabancıya kapalıdır" (Bora, 2018, s. 27; Kerestecioğlu, 2010, s. 314). Türk milliyetçiliğinin söyleminde, ortak paydayı güçlendiren düşmanlık ruhu, biz ve ötekiler ayrımıyla açığa çıkarak, toplumun çeşitli kesimlerini düşman adaylıklar üzerinden işaretlemektedir ve bu haliyle, bir nefret söylemine dönüşme tehlikesi taşıyabilmektedir. Milliyetçilik, devlet düzeyindeki tek biçimliliklerin tetikleyicisi ve sonucu (Wallerstein, 1991, s. 82) olduğu için, imtiyazlıların hiyerarşik konumunu güçlendirip, türdeşliği vazgeçilmez bir hedef olarak belirlemektedir. Biz ve ötekileri ayırıştırarak, aralarında mutlak bir gerilim

üreten, milli iskeletten yoksun yabancıları dışlayan milliyetçilik, ortak idealleri kucaklamayanları sistemden atan popülist bir siyasal ideal olarak yorumlanabilir. Uzak geçmişin çağrışımına başvurmak veya milliyetçi misyonlar için Tanrı'nın takdirine güvenmek, tutkulu nefretler ve soğukkanlı tasfiyeler için haklılaştırma perspektifi sunmaktadır (Kohn, 1965, s. 80). Bilhassa, politik aktörler, ikna ve propaganda alanını genişletmek için milliyetçi güdülenmeler yoluyla yapılandığı siyasal özneyi, bilişsel düzeyde etki altına alırken, anonim kimliklere sığmayan kimlikleri kırılğan şekilde tanımlamaktadır. Böylece, mitik zaman-öykü anlatısı, etkili çağrışımlar, yinelenen söz öbekleri, geleneksel düşmanlık kalıpları ve milli değerlerle çerçevelenmiş milliyetçi söylem, farklı siyasal özneleri türdeş hale getirmeyi amaçlayan siyasal bir propagandaya dönüşmektedir.

Yöntem

Bu makale, Cumhur İttifakı üyesi MHP'nin siyasal propagandasındaki 2023 söyleminin Türkgün gazetesi özelinde hangi kavram, kelime ve temalarla ele alındığını konu edinmektedir. Çalışma, MHP'li politik aktörlerin 2023 söylemindeki eğilimler ve öğelerin söylemsel strateji ve tekniklerle yapılandırılma sürecini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Milliyetçi söylemde 2023'ün nasıl tahayyül ve idealize edildiği ve 2023 idealinin nasıl yapılandırıldığı çalışmanın temel sorunsalıdır. Adım Adım 2023; İlçe İlçe Anlatma ve Aydınlatma Toplantıları'nın yoğunlaştığı üç aylık süreç (Haziran, Temmuz, Ağustos 2022), siyasetin merkezden çevreye yayılmasını ve milliyetçi söylem ve retoriğin imal edilmesini analiz etmeye elverişli bir siyasal kampanya dönemi olarak düşünülmüştür. Bu nedenle çalışmada Türkgün internet sitesinde haber üretiminin yoğunlaştığı üç aylık dönemdeki 2023 temalı ve politik aktörlerce inşa edilmiş söylem örnekleri ele alınmıştır. Milliyetçi politik aktörlerin 2023 söylemi, Wodak (2002) ve Wodak ve diğerlerinin (2009) söylem analizi yöntemi çerçevesinde incelenmiştir. 2023 söylemindeki ulusun olumlayıcı ve hayali karakterine ışık tutmak, dogmatik yapıyı sorgulamak gayesiyle (Wodak,

2002; Wodak vd., 2009) hareket eden bu çalışma, milliyetçilik literatürü içerisinde özellikle söylem alanına uyarlanabilir alan yazınından yararlanmıştır. Böylelikle, milliyetçi söylemde ritüelistik başlangıcın kavramsallaştırılma yöntemi, milli corpus'un inşası ve mitsel bağlamın geliştirilme süreci detaylandırılmaya çalışılmıştır.

Çalışmada, milliyetçi politik aktörlerce inşa edilmiş 2023 temasını içeren söylem örnekleri analiz edildiğinden, bu kriteri taşımayan rutin haberler, fotoğraf ve video haberler elenmiş ve toplamda 28 haber metnine erişilmiştir. Kelime uzunluğu 20.876 olan 28 haberden amaçlı bir örneklem kümesi belirlemek, milliyetçi politik aktörler arasında maksimum çeşitliliğe erişmek ve 2023 yılına dair kod, tema ve referansları detaylı analiz edebilmek için bazı kriterler belirlenmiştir. Kelime sayısı 500'ün üzerinde olan söylemler, çalışmanın ilk ayırıcı özelliği olup, bu kritere göre 16 adet söylem örneği tespit edilmiştir. 16 söylem içerisinde MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin (4036/501 kelime), MHP Genel Sekreter Yardımcısı İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun (1325/1249/1236/570 kelime) ve MHP Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun (1256/660/550 kelime) birden fazla söylemi mevcuttur. Bu politikacıların söylemlerindeki benzerlik oranının azaltılması için kelime sayısı en uzun olan söylemler seçilmiştir. Kategorik ayrımların daha net yapıldığı bir araştırma tasarımına uygun olarak, kelime uzunluğu 12.636 olan 10 söylem örneği analiz edilmiştir. Bu haber örnekleri, Tablo 1'de yer alan detaylar çerçevesinde, haber metnlerinin kronolojik sırasına göre verilmiş ve metin içerisinde yer tasarrufu sağlamak adına kodlanarak (s1, s2 vb.) kullanılmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında, haber metinleri Nvivo 12 programı aracılığıyla çalışmanın literatür kısmında yer alan milliyetçilik referansları, temaları ve kodları üzerinden kategorilendirilmiştir. Bazı haber metinlerinde farklı politik aktörlerin söylemleri yer alsa da, söylemin bütünsel inşasına

bağlı olarak bu metinler, tek bir kategori altında incelenmiş ve haberdeki ilk politik aktörün adı tabloya işlenmiştir.

Milliyetçi politik aktörler, siyasi aktörlerin vatandaşların siyasi veya ekonomik tercihlerine yanıt vermesini sağlamak ve onları sorumlu tutmaya yönlendirmekle ilgili ilişkiyi güçlendiren kamusal söylemi (Feldman ve Zmerli, 2019) 2023 anlatısında canlandırmaktadır. Söylemsel tahakküm yöntemi ve eşitsizlik ilişkisinin aydınlatılmasında aracı olan politik söylem, politik aktörler, bireyler (politikacı, vatandaşlar), politik kurum-organizasyonlar, politik süreç ve olayları içeren çeşitli bileşenlerle genişletilmektedir (Van Dijk, 1997, s. 11; Fairclough ve Fairclough, 2012, s. 17). Tarihsel bellekten faydalanan, ulusu yücelten, düşman tasarımını güçlendiren ve tahakküm/güç ilişkilerini içeren milliyetçi söylem, kitlesel propaganda ve söylemsel taktiklerle hegemonik söylem düzenini temsil etmektedir. Milli kimlik ve benlik inşasını güçlendiren, yer yer mitsel zaman ve uzama dayanan, dilsel homojenleştirmeye insanları ayırıcı şekilde dışlamayı amaçlayan bu söylem, içerik, stratejiler, dilsel araçlar ve gerçekleştirme/kavrayış formları olarak üç başlık altında toplanmaktadır (Wodak vd., 2009; Wodak, 2002, s. 150). İçerik başlığı, "homo Austriacus² ve homo externus fikri, kolektif siyasi tarih anlatısı, ortak kültürün söylemsel inşası, kolektif bugün/geleceğin söylemsel inşası ve milli corpus'un söylemsel inşası" olmak üzere beş bileşenden oluşmaktadır. Stratejiler, sosyal bir pratik olarak söylem alanında yapısal, sürdürme-gerçekleştirme, dönüştürme ve yıkıcı stratejiler başlığında analiz edilmektedir. Bunlar, benzersizlik, özerklik, bağımsızlık, birlik, süreklilik gibi pozitif temsilleri; süresizlik, heteronomi gibi negatif temsilleri içeren makro stratejilerdir. Wodak'ın (2002, s. 152) çalışmasında, aynılık ve farklılığın kimlik oluşumunun iki ucu olarak belirdiği görülmektedir. Ulusal kimliğin söylemsel inşasındaki dilsel araçlar

2 Wodak (2002:150), "homo Austriacus" ifadesiyle Avusturya'ya duygusal bağlılık, ulusal zihniyet ve davranış sözleşmeleri, belirli bir durumda ulusal kimliğin aktifleştirilmesini ima etmektedir. Wodak, "homo externus" ifadesini ise bu ifadenin homo Austriacus'a zıtlık oluşturan, dış, harici, yabancı, tuhaf unsurları kapsadığı şeklinde kullanmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. <https://logeion.uchicago.edu/externus> (Erişim: 15.02.2023).

ve gerçekleştirme/kavrayış formları ise dilsel formları içermektedir. Bir analiz, sözcük birimlerine, birlik, aynılık, farklılık, teklik, süreklilik ve değişim, otonomi ve heteronomiyi içeren argümantasyon kalıplarına ve anlam bilimsel araçlara gönderme yapabilir (Wodak, 2002, s. 155).

Milli corpus'un en temel dinamiği olarak söylemde beliren, "biz" zamirini içeren ve aitlik bildiren söylem yapıları, Wodak'a göre, bu formların içinde en önemlisidir. Wodak ve diğerlerinin (2009) Leszek Kolakowski'den ödünç alarak geliştirdiği, ampirik tezlerinde mevcut olan kategoriler, ulusal kimliğin söylemsel olarak tanımlanmasındaki benzer temaları göstermektedir. Bunlar, "ulusal ruh/Volksgeist fikri, tarihsel bellek (Maurice Halbwachs'ın kolektif bellek tanımlamasına benzer şekilde), beklenti/gelecek yönelimi, ulusal beden ve isimlendirilebilir bir başlangıçtır" (Wodak vd., 2009, s. 25-26). Çalışmada söz konusu kategorilerden yola çıkılarak, milliyetçi politik aktörlerin 2023 söylemindeki eğilimler çeşitli alt başlıklar altında sınıflandırılmış ve analiz edilmiştir.

Bulgular

Bu çalışmada, Türkgün gazetesinde yer alan milliyetçi politik aktörlerin 2023 söylemindeki bileşenler, Wodak'ın (2002) ve Wodak ve diğerlerinin (2009) milliyetçi söylemin leitmotifi

haline gelen mekanizmalarıyla eşleştirilmiştir. Nvivo 12 programı aracılığıyla milliyetçi politik söylem örnekleri çözümlenmiş, bu veriler, politik söylemin niceliksel analizine dair detaylar içeren tablolara işlenmiştir.

Milliyetçi politik aktörlerin konuşma uzunlukları ve söylem mekânlarını yansıtan Tablo 1'de, TBMM çatısı altında üretilen 4036 kelimelik en uzun söylem Devlet Bahçeli'ye, Karaman'da üretilen 515 kelimelik en kısa söylem Mahmut Ünüvar'a aittir. 8 farklı il ve ilçe, 1 TBMM konuşması, 1 mekânı belirtilmeyen içerikle bu söylemler, vatandaş ziyaretleri, esnaf/açık hava buluşmaları ve salon toplantıları gibi çeşitli mekânlardan üretilmiştir. Milliyetçisöylemin tek bir merkezden değil, muhtelif alanlardan yükselmesi, kitle propagandasının aktif yönünü, siyasal sözün ve eylemin gündelik alanda kapladığı yeri ve mekânsal üretimin çeşitliliğini yansıtır niteliktedir.

Tablo 1

Politik söylemlerin uzunluğu ve söylem mekânları

Söylem no.	Kelime sayısı	Politik aktör	Yer
s1	1325	Tamer Osmanağaoğlu	İğdır
s2	748	E. Semih Yalçın	-
s3	1171	Filiz Kılıç	Ordu
s4	683	Yaşar Yıldırım	Uşak
s5	4036	Devlet Bahçeli	TBMM
s6	515	Mahmut Ünüvar	Karaman
s7	1256	İsmail Faruk Aksu	İstanbul
s8	1092	İsmet Büyükataman	Bursa
s9	749	Mesut Samanlı	Malatya
s10	1061	Mehmet Fatih Özdokur	Osmaniye

Tablo 2
Milliyetçi politik söylemde kelime frekans sıklığı³

Kelime	Frekans	Kelime	Frekans	Kelime	Frekans
Türk/Türkiye	214	Devlet	36	Çıkar	16
Millet	140	Terör	35	Kılıçdaroğlu	16
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	104	Devlet Bahçeli	32	Cumhuriyet	13
Cumhur İttifakı	64	Küresel	31	PKK	13
Biz	57	Güçlü	25	Ülkü	12
2023	54	Bugün	24	Bayrak (-ğı)	10
Ülke	53	Gelecek (-ğı)	21	FETÖ	10
Zillet (İttifakı)	44	Bütün	21	Kandil	9
Vatan(daş)	42	Tüm	19	15 Temmuz	8
Birlik(te)	42	Güçlü	25		

Milli belleğe yansıyan imgeleri ve sembolleri içeren Tablo 2, “biz” ve “ötekiler” kategorik ayrımını Cumhur ve Millet İttifakı arasındaki gerilim üzerinden yansıtmaktadır. Topluluğu heyecanlandırıp, milli arzu uyandıran kolektif imgeler, milli sınırdan yaşayan, milli kimlik ve belleği taşıyan yurttaşlar için etkili bilişsel teknikler olarak kullanılmaktadır.

Milliyetçi söylemde hâkim olan terör, din ve kimlik temalarına uygun olarak geliştirilmiş kodları

içeren Tablo 3, milli corpus'a dair söz dizimlerini ve psikolojik/politik göndermelerle kitlesel nefreti ve düşmanlık algısını yansıtan ifadeleri içermektedir. 15 Temmuz, darbe teşebbüsünü hafızaya çağırın bir tasarıma işaret ederken, terör kodlu kavram kümesi, muhtemel tehditleri göz önüne sermektedir. Milliyetçi propaganda, terör kategorisinde FETÖ, PKK, HDP kavramlarıyla etnik kodlu bir düşman şemasını bilinçli ve tutarlı şekilde üretmektedir. Güç ilişkileri, otoriter tavır ve dışlayıcılığı meşru kılan karşıtlıklarla dolu milliyetçi

Tablo 3
Milliyetçi söylemin terör, din ve kimlik kodları

Terör kodlaması	Din kodlaması	Milli kimlik kodlaması	
15 Temmuz	Allah	Bayrak	Mehmetçik
Pensilvanya	Cenab-ı Allah	Vatan	Vatandaş(lık)
Kandil	Ezan	İstiklal	Turan ülküsü
Bölücü destekçisi	İnşallah	Dava arkadaşları	Bin yıllık kardeşlik
Bölücü elebaşısı	Hakk'a hizmet	Milli vicdan-akıl-duruş	Kutlu zafer
FETÖ	İnanma-iman- inanç	Şühedaya vefa, millete beka	Ebedi yurt
Apo (Abdullah Öcalan)	Rahmet	Kızıllema hedefi	
PKK	İ'la-yi Kelimetullah	Cet-ecdat	
HDP		Aziz millet	
Selahattin Demirtaş		Şehitler	

3 Listeye yalnızca çalışmanın amacına uygun düşen milliyetçiliğe gönderme yapan kelimeler dâhil edilmiş, dil bilgisel köklü kelimeler, bağlaçlar, edatlar vb. elenmiştir.

söylemin kategorik kimlik üretimi (Calhoun, 1997), bireysel umutların ve düşmana duyulan öfkenin tek kişide yoğunlaştırılmasıyla kazançlı bir taktiğe (Domenach, 1995, s. 57) dönüşmektedir. Yinelenen söz öbekleriyle hafızalara kazınan düşmanlık imgesi, terör başlığı kadar, din ve milli kimlik başlığı altında da bağlamsal şekilde geliştirilmektedir. Milli birlik ve beraberliği kucaklayan söylem evreni, Türk kültürü, İslami referanslar, milli dayanışma ruhuyla belirirken, büyük milli resimde bazı kesimler bölücü unsurlar olarak kodlanmaktadır.

194-195). Milli kültür ve tarih içerisinde yer almış konu, kişi ve olayları içeren olumlu referanslar biz cephesini güçlendirirken, karşı cephede ötekiler kategorisi üzerinden olumsuzlayıcı bir kategori inşa edilmektedir.

Wodak (2002) ve Wodak ve diğerlerinin (2009) çalışmalarındaki kategoriler üzerinden MHP'li politikacıların 2023 söylem stratejilerini ve milli corpus inşasını analiz eden bu çalışmanın söylem analizine dair bulgular, beş alt başlık

Tablo 4

Milliyetçi söylemde olumlu ve olumsuz referanslar

Olumlu referans		Olumsuz referans	
Mustafa Kemal Atatürk	Yavuz (Sultan Selim)	Sivas Kongresi	TÜSİAD
Erbakan Hoca (Necmettin Erbakan)	Kanuni (Sultan Süleyman)	Ayasofya	Boşo Efendi
Recep Tayyip Erdoğan	Fatih (Sultan Mehmet)	Çanakkale	Almanya, İtalya, Fransa, Yunanistan, İsveç
Cemil Meriç	Malazgirt Zaferi	Alparslan Türkes	Pontuşçular
Mevlana	Necip Fazıl Kısakürek	Erol Güngör	Haçlı seferi Brüksel, Berlin, Washington, Pennsylvania
Sultan Alparslan	Başbuğ	Zafer Bayramı	
Hulusi Akar	Malazgirt		

Tablo 4, milliyetçi söylemin 2023 stratejisinde referans noktası teşkil eden kişi, olay, tarih ve kavramları içermektedir. Ulusal kimlik ve sadakatin olumlu ve olumsuz tezahürlerinin milliyetçiliğin ortak söyleminde aynı anda şekillendiği, tarihi hafıza arşivinden ilgili unsurların hatırlanıp, tarihsel sürekliliğin korunduğu (Calhoun, 1997; Halbwachs, 1980) bu yapıda, geçmiş anılar, bugünün hafızasında yeniden canlandırılmaktadır. Olumsuz referanslar, mevcut siyasi ortamdan veya tarihin arka sayfalarından çıkarılarak bugüne aktarılan, terör örgütleri ve ilintili sözcükleri içermeyen negatif söz dizimleridir. Özellikle uluslararası politikada çeşitli ülkelerin politik tutum ve eğilimlerine yönelik eleştiri içeren bu ifadeler, fonksiyonel söylem tasarımlarını teşkil etmektedir. Biz'in gösterimsel işaretlerinin kullanımı, sanal bir dış konum üreten biz ve ötekiler karşıtlığında belirirken, kapalı bir grup temsili yaratmaktadır (Achard, 1998, s.

altında incelenmiştir. Milli corpus fenomenini besleyen ulusal ruh/ulusal beden fikrine yönelik olarak geliştirilen ferasetli Türk milleti, çalışmanın ilk başlığıdır. Wodak ve diğerlerinin (2009) tarihsel bellek başlığı altında açıkladığı gerçek ve mitsel öğeleri barındıran ulusal kimlik bileşeni, milliyetçiliğin tarihsel belleği başlığında birleştirilmiştir. Üçüncü başlık, çalışmanın özgün boyutunda temsil edilen ancak içerisinde tarihsel bellek unsurlarını ve mitsel temsilleri barındırması açısından hibrit bireğilimi içeren kahraman siyasetçi metaforudur. Bu başlık, 2023 seçimlerinde Devlet Bahçeli'nin kurucu bir siyasal kimlik ve kurtarıcı bir idol olarak tanımlanmasını sağlayan söylemleri içermektedir. Wodak ve diğerlerinin (2009) beklenti/gelecek yönelimi başlığı, annus mirabilis olarak 2023 alt başlığıyla kategorize edilmiştir. Çalışmanın seçim rekabetini yansıtan bir dönemi ele alması, milliyetçi söyleme dair bazı unsurların

genişletilmesini ve farklılaşmasını sağlamıştır. Bu nedenle, kahraman siyasetçi metaforu gibi beşinci başlık olan ötekinin söylemsel inşası da çalışmaya özgün bir başlık olarak belirlenmiştir.

Ferasetli Türk Milleti

Milliyetçi hareketin 2023 mevziisinde yer alan ferasetli millet fenomeni, milliyetçi politik aktörlerin ürettiği söylemlerde dikkat çekmektedir. Bu söylemler (s1-s7), Türk milletinin asil duruşunu, ferasetli ve sağduyuya sahip olmasıyla açıklamaktadır.

“Dünyanın en çetin coğrafyasında; bin yılı aşkın bir süredir, parçalanmadan, dirliğimize dokundurmadan ayakta kalmamızın sebebi bu anlayışın ta kendisidir”. (s1).

“CHP, İP ve zillet ittifakının diğer ortakları, yalan siyasetinde, felaket tellallığında buluşsalar da Türk milleti bu iftira siyasetine prim vermeyecektir”. (s7).

Türk milletinin ferasetle dolu, onurlu, asil kanlı, çelikten iradeli karakterini öven ve her türlü saldırıya karşı koyabilen güçlü yapısını yansıtan s1, s2, s3 ve s8'deki söylemler milli kimliğin yüceltilmesine örnek teşkil eden söylemlerdir.

“O Türk'ün çelikten iradesi Karabağ'da destan yazmış, Azerbaycanlı soydaşlarımızla omuz omuza verilmiş, 28 yıl süren mahzunluk sonra ermiş, zafer marşı çok şükür tek bir ağızdan okunmuştur”. (s1).

“...küresel aktörlerin çok parçalı muhalefete çılgınca verdiği desteğe, içeride ve dışarıda ahlaksızca sürdürülen karalama kampanyalarına rağmen, Türk milletinin sağduyusuyla kucaklanacaktır”. (s2).

“Biz Türk milletinin yanındayız ve onun sağduyusuna güveniyoruz... MHP olarak şanlı Türk tarihinden ve damarlarımızdaki 'asil kandan' aldığımız güçle, milletimizin huzuru, refahı, gençlerimizin geleceği için karıncalar gibi var gücümüzle çalışıyoruz”. (s3).

“Türk milletinin bağımsızlığına savaş açan, iradesini türlü oyunlarla ipotek altına almaya çalışan bu alçak projenin [zillet ittifakının] taşeronları Türk milletinin çelikten iradesini karşısında bulacaktır” (s8).

Türk milletinin yüceltildiği söylem örnekleri, muhalefet kanadını Türkiye karşıtı siyaset yapmakla suçlamakta, küresel aktörler ifadesiyle anonim ve makro düşmanlık kategorisine işaret etmektedir. Kitle, gerçek düşmanın herhangi bir ulus değil, belli bir partinin veya ulusun önderi olduğuna

inandırıldığında, bir taşla iki kuş vurulmaktadır (Domenach, 1995, s. 58). 15 Temmuz, terör ve düşmanlık temalarıyla zenginleştirilen içeriklerle, düşman tehdidinin büyütülmesi, mevcut ve muhtemel tehdit algısıyla, diken üstünde yaşatılan milli sınır inşasına dayandırılan milliyetçi retorik, “biz” bilincini güçlendirmektedir. Siyasal aktörlere avantaj sağlayan düşmanlaştırıcı taktik, Wodak'ın (2002) dilsel araçlar ve gerçekleştirme/kavrayış formları kategorisini içermekte ve örneklerde farklı dikotomilerle zenginleştirilmektedir. Aynı zamanda, sürdürme ve gerçekleştirme stratejisi olarak işleyen bu söylem, ulusal teklik anlatısı (Wodak, 2002, s. 153) üzerinden her daim tetikte olan bir yurttaş tasarımı şart koşmaktadır. Milliyetçi politik aktörlerin 2023 söylemi, MHP'nin oy oranlarının artmasını sağlayacak etkin stratejiler ve iktidar partisine eklenme ideasından kök salarak, ferasetli Türk milletine birtakım sorumluluklar yüklemektedir. MHP'nin oylarını konsolide edebilecek alternatifler üretmeye çalışan politik aktörler, erdemli mücadelenin sürdürülmesinde ülküdaşlara milli vazifeler vermektedir. Militan bir vatandaşlık şartnamesiyle (Bora, 2018, s. 29) dava arkadaşı veya ülküdaşlara milli gayeler uğruna mücadele etmeleri gerektiği hatırlatılmaktadır (s2-s3).

“MHP'nin sorumlu, ilkeli, tutarlı ve kararlı surette tarafı olduğu Cumhur İttifakı; küresel aktörlerin çok parçalı muhalefete çılgınca verdiği desteğe, içeride ve dışarıda ahlaksızca sürdürülen karalama kampanyalarına rağmen, Türk milletinin sağduyusuyla kucaklanacaktır”. (s2).

“MHP'nin Atatürk ilke ve inkılaplarının koruyucusu ve takipçisi, vatanperver CHP seçmeniyle hiçbir sorunu yoktur”. (s3).

Bu örneklerde, farklı siyasal kesimlerdeki sağduyulu yurttaşların, ulusal kimliğin geliştirilmesinde ülkücü refleksiyle hareket etmeleri ve ulusal kimliğe dâhil olmaları talep edilmektedir. Milli corpus'a ilişkin siyasal propaganda ve retorik güçlendiren bu söylemler, ülküdaşların milli bedeninin ayrılmaz bir parçası olduğunu da kanıtlamaktadır.

Milliyetçiliğin Tarihsel Belleği

Hayali veya mitsel anlatılarla beslenen ve tarihsel hafızadan belirli unsurların milli ulus inşasında kullanılmasını ifade eden Wodak ve diğerlerinin

(2009) tarihsel bellek kategorisi, milliyetçi politik aktörlerin 2023 retoriğini çerçevelemektedir. Etno-sembolik ulusal kimlik inşasında (Smith, 2009) kolektif siyasi tarih, yaratılış-köken mitleri, mitsel figürler, siyasi zaferler, gelişme ve refah, gerileme, yenilgi ve kriz zamanları (Wodak, 2002, s. 151) üzerinden geçmişe başvurularak tarihsel bellek canlandırılmaktadır.

"Anadolu'dan Türkistan Coğrafyasına açılan kapı İğdir'dadır. İğdir'daki bu kapının kilidini açacak olan feraset ise bugün bu çatı altındadır". (s1).

"Bizim Turan hayalimiz kızıl elma hedefimiz var. Vazgeçmedik sevdamızdan... Türkiye ayağa kalkmıştır, Turan ülküsü yolunda emin adımlarla yoluna yürümektedir". (s10).

Ülküsel ve mitsel bir geçmişe gönderme yapan s1 ve s10'daki söylemler, milliyetçi ideolojinin tarihsel hafızasındaki ideal öğelerin geçmişten bugüne taşındığını göstermektedir. "Geçmişle zamansal köprünün dinsel alanın dışında bireysel varoluş alanında, ulaşılması güç bir gerçeğe yönlendiren mitsel anlatılar, insanları, insanüstü ve tarih üstü bir zeminde Büyük Zaman'a sevk etmektedir. Çeşitli etkileşimlerle değişen kimliklerin sembolü olarak kültür mitleri böylece araçsallaşmaktadır" (McCants, 2012; Eliade, 1991). Milli coğrafi sınırlar dâhilindeki emellerin yansıması olan bu söylemlerde milli bellek unsurları göze çarpmaktadır. Aynı zamanda etnik bağla temellendirilen mazideki başarılar, gelecekteki muhtemel zaferler için bir referans kaynağı olarak sunulmaktadır (s1-s5-s8).

"Buradaki varlığımız; binlerce yıldır Türk Dünyasına güven vermektedir". (s1).

"Alnımız açık, yüzümüz pak, mazimiz tertemizdir". (s5).

"Türk Milleti, geçmişte olduğu gibi bugün de zalimlere karşı direnecek ve bağımsızlığı için diretecektir". (s8).

Milli semboller, siyasal figürlerin amaçlarına hizmet ederek, tarihsel bellek unsurlarının bugüne taşınmasına aracılık etmektedir. Birey ve siyasal düzen arasındaki ilişki, farklılaşma, uyum ve siyasi topluluk için zemin hazırlayan siyasal sembollerle (Cobb ve Elder, 1973) oluşturulmaktadır. Mitleri, anıları, sembollerini, törenleri, heterojen toplumsal ve etnik kompozisyonları sentezleyen milliyetçilik, sembol yüklü eylemlerle sosyal uyum ve siyasi

eylem için temel sağlamaktadır. Böylece, halkın güvenini artırır ve siyasi düzeni sürdüren koşullara boyun eğmeyi teşvik eder (Smith, 1995, s. 135; Cobb ve Elder, 1973). İmge ve sembollerle çerçevelenen söylemler, milliyetçi ideoloji için önem teşkil eden, otorite kabul edilen isimler, kurucu unsurlar ve başvuru kaynakları üzerinden zenginleştirilmektedir. (s3-s5-s10).

"Merhum Necip Fazıl Kısakürek'in ifadesiyle: Devler gibi eserler bırakmak için karıncalar gibi çalışmak gerekmektedir". (s3).

"Diyor ya merhum Cemil Meriç, "güneş ülkeleri aydınlatır, sözler de milleti... Hz. Mevlana'nın dediği gibi; Günahlara kefarettir gönüldeki keder, Niyetler halis olunca ameller olmaz heder, Biraz sabreyle bak, neler göreceksin neler, Mevlam ihmal değil imtihan eder... Çağrımız al bayrak altında toplanıp istikbale el ele, omuz omuza, tek nefes halinde yürüyüş çağrısıdır...". (s5).

"Bayrak inmesin, ezan dinmesin, ülke bölünmesin, devlet güçlü olsun' sözlerinin, bugün Cumhuriyet'in sloganları olduğunu anımsattı". (s10).

Milli corpus inşasına vurgu yapan milli kimlik öğelerini ve dini değerleri aynı potada buluşturan dinsel öğeler ve ifadeler, 2023'ün hikâyeleştirilmesinde başvuru yöntemine dönüşmüştür (s1-s3-s5-s7).

"Son Peygamber, iki cihan güneşi, Allah'ın habibi Hz. Muhammed Efendimizin güzide torunu Hz. Hüseyin'in dediği gibi "Akıl ancak hakka uymakla kâmil olur". (s1).

"Zafer, zafer benim diyebilenlerin mükâfatıdır. Başarı, başarmaya inanmış yüreklerin mührüdür. Allah sütü verir, ama sütlacı yapacak bizleriz. Allah cevizi verir, ama kırıp içini çıkartacak da bizleriz". (s3).

"Bu çarenin anahtarı temiz bir vicdan kapasitesi, selis ve seviyeli bir anlatım kabiliyeti, ihlas ve imanla yoğrulmuş bir karakter marifetidir... Böylesi bir zillete ne Allah razı gelecek, ne de milletimiz rıza gösterecektir". (s5).

"Yüzlerce yıldır Türk milleti üzerine oyun kuran hainler başaramadı, bundan sonra da Allah'ın izniyle başaramayacaklardır". (s7).

Milliyetçi söylemin milleti yüceltirken destansı geçmişten sekanslar sunması, siyasi amacın temellendirilmesinde etkilidir. Anımsatıcı dönüşler, yalnızca etik-politik yaşamın doğası gereği değil, kimlik oluşumunun değişkenliği ve tarihselliği

için de önemlidir (Bell, 2003). Bu anlamda tarihsel bellek, milliyetçi ideolojinin söylemini genişletmekte oldukça güçlü bir kategori olarak belirmektedir.

Siyasi Bir Kahraman Olarak Devlet Bahçeli

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, milliyetçi hareketin 2023 söyleminde kurucu, kurtarıcı figür ve bilge lider sıfatları üzerinden kahramanlaştırılmış siyasi bir kimlikle resmedilmektedir. Milliyetçi söylemin temel dinamiğini teşkil eden idealize edilmiş liderlik kültürü, geleceğe yansıtılan klasikleşmiş bir temaya dönüşmektedir. Bahçeli, geçmişteki siyasi duruşu, karakteri ve liderlik vasfıyla 2023'ün öncü liderlerinden birisi olarak sunulmaktadır. Bahçeli'nin 2023 çağrısı, yakın gelecekteki siyasi başarılar için vazgeçilmez bir unsur olarak gösterilirken, siyasi hasımlara karşı verdiği mücadele, övgü dolu sözlerle dillendirilmektedir (s1-s4-s8-s10).

"İşte bu bilinçtir ki; Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin kutlu çağrısının çıkış noktasıdır". (s1).

"2018 seçimleri sonrasında MHP Lideri Devlet Bahçeli Beyefendi İftira-İtham-İsnat üçlemesi yapan tetikçilere, gazetelerde tam sayfa neden ve niçin 'teşekkür mesajı' yayınlamıştı, hatırlayın". (s4).

"Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin söylediği gibi; 'Tıpkı bir derviş sabrıyla, tıpkı bir akıncı cesaretiyle, tıpkı vatan nöbeti tutan bir kahraman edasıyla, tıpkı sevdası uğruna dağları delen bir Ferhat adanmışlığıyla milletimize hizmet aşkıyla dolup taşıyoruz"'. (s8).

"Türk Dünyasının Bilge Lideri Devlet Bahçeli'nin memleketi Osmanlı'da 2023 seçimlerinde yeni zafere imza atacaklarını söyledi". (s10).

Sembolik değer, ilke ve öğretilerin maneviyatıyla donatılmış kitle, politik kahramanın vadettiği 2023 yılındaki büyük mucizeyle adeta büyülenmektedir. Bahçeli'nin milliyetçi kadrolar tarafından yüceltilmiş bir kahraman olarak 2023 söylemindeki konumlanması, siyasi bir aktörün mitsel kahramana dönüştürülmesinin illüzyonunu teşkil etmektedir. Bahçeli'ye atfedilen erdem dizgesi, yer yer kahraman metaforunu çağrıştıracak nitelendirmeler içermektedir. Mitolojik kahramanın psikolojik gereksinimi ve beklentisine cevap veren

(Campbell, 2002, s. 85) bu methedişler, kitlesel ve bireysel düzlemde karşılık bulmaktadır. Mitlerde gördüğümüz kurtuluşun sesinin uçurumun dibinden geldiği mesajı, karanlık anda gerçek dönüşüm mesajının ve ışığın geleceği anda (Campbell ve Moyers, 1991, s. 61) yükselmektedir. 15 Temmuz darbe teşebbüsüne karşı birlik ve beraberliği yeniden örgütlenme çabasına girişen Bahçeli, s1 ve s10'da kurucu lider vasfıyla ön plana çıkmaktadır.

"Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin mimarı olduğu Cumhurbaşkanlığı İttifakı çatısı altında buluşmuş, devlet ebed-müddet, millet ebed-müddet anlayışıyla Türk Dünyasının delinmez zirhi haline gelmiştir". (s1).

"15 Temmuz'un yeni bir milat olduğunu, her şeyi bir tarafa attığını ifade eden Yıldırım, Cumhurbaşkanlığı İttifakı'nın 15 Temmuz gecesi kurulduğunu kaydetti. Recep Tayyip Erdoğan ve Devlet Bahçeli'yi iki cesur yürek olarak tanımlayan...". (s10).

Milliyetçi siyasetçilerin 2023 söyleminde, siyasi kahraman kültüne yönelik tehditler ön plana çıkarılarak, gerçek üstü bir tasarım inşa edilmektedir (s10).

"Üzerinde operasyon yapılan iki il olduğuna dikkat çeken Yıldırım, 'Bu kentlerin Biri Osmaniye, biri Rize'dir. Bu şehirler, Cumhurbaşkanlığı İttifakı'nın liderleri Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ve MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin memleketidir...". (s10).

Milli corpus'un teklifi ve sürekliliği, parti liderinin mitsel bir kahraman olarak betimlenmesinin bir uzantısı olarak görülmektedir. (s1-s3).

"Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin hep ifade ettikleri gibi: 'Akımız hep Türk milletidir. Akımızda hep Türkiye vardır". (s1). "Bu birlikliklerde partimize, liderimize ve cumhurbaşkanlığına duyulan güvene şahit olduk, ziyadesiyle sevindik". (s3).

Milliyetçi söylemin 2023 idealinin dinamikleri, kahraman metaforunun ve milli değerlerin yüceltilmesi ve siyasi bildide mitsel detayların yerleşik hale getirilmesiyle sağlanmaktadır. Milliyetçi retorikle, toplumu, sözde ilksel bağlarla birleştiren liderler, ulusu etnik kimliklerle tanımlamaktadır (Calhoun, 2012, s. 50). Çeşitli duygusal söz birimlerinden faydalanan politikacılar, Türk milleti ve kahraman siyasetçi idealiyle yüklü ve tarihsel bellek unsurlarıyla çevrili bir söz dağarcığı üzerinden milli corpus'u inşa etmektedir.

Annus Mirabilis Olarak 2023

Milliyetçi politik aktörler, destansı geçmişini bugünle ilişkilendirirken, müstakbel gelecek idealini çeşitli temalarla süsleyerek, mucizevi bir işlevsellikle 2023 yılına aktarmaktadır. Wodak ve diğerlerine göre (2009, s. 26), ulusal kimliğin söylemsel inşası, geçmiş-şimdi ve geleceğin üç zamansal eksenini etrafında dönmektedir. Renan (2018, s. 261), geçmişte paylaşılan bir zafer ve keder mirasının, ulusu gelecekte beraber acı çekmek, sevinmek ve umut etmekle benzer bir programda birleştirebildiğini belirtmektedir. Devlet ve milletin el ele olduğu milli corpus ideali, milli bilince yönelik tarihsel, kültürel ve duygusal çağrışımlarla sağlamlaştırılmaktadır. (s1-s2-s3-s5-s10).

"Cumhuriyetimizin yüzüncü yıl dönümü Türk milletinin muhteşem bir uyanışına vesile olacaktır. 2023 yılı büyük Türk-İslam asrının miladi ve misaki olacaktır". (s1).

"2023 Haziran'ında Cumhuriyet İttifakı ipi bir kez daha göğüsleyecek, bir sonraki küresel hedefler için milli iradeden onay alacaktır". (s2).

"Sağduyu sahibi, gerçekleri gören ve gelişmeleri yakinen takip eden aziz milletimizin Haziran 2023 seçimlerinde 6+1 yapılanmasına gereken cevabı vereceğinden eminiz... Hiç kimse merak etmesin, 21. yüzyıl Türk asrı olacaktır". (s3).

"Sözümüzle, sevdamızla, samimiyetimizle, sadeliğimizle, sabrımızla, sadakatimizle, sağduyumuzla ülkemini her yerine mücadelemizi yaygınlaştırarak 2023'de doğacak zafer şafağı istikametinde yürüyoruz". (s5).

"Milletin geleceği adına Ak Parti ile kurdukları Cumhuriyet İttifakı'nın başarılı olması ve 2023 lider ülke Türkiye hedefine ulaşmak için yılmadan, yorulmadan çalışacaklarını ifade etti" (s10).

Ferasetli millet fenomenine gönderme yapan söylemler, gerçekleşmesine kesin gözüyle bakılan muhtemel zaferle kitleye güven aşılacaktır. Milliyetçi hareketin siyasal stratejilerini güçlendirecek tarihsel bir dönemeç olan 2023, kolektif bugün ve geleceğin söylemsel inşasında (Wodak, 2002, s. 150) Türkiye'nin kader seçimi olarak yansıtılmaktadır. 2023, yeniden doğuşu, iyileşmeyi/restorasyonu ve kurtuluşu içeren bir gelecek tasavvuru olarak s1, s3, s5, s7, s8 ve s10'daki söylemlerde adeta *annus mirabilis* olarak düşünülmektedir.

"Sadece 2023 değil; 2053 ve 2071 vizyonu ile geleceğe koşar adım ulaşmaya çalışan bu ruh kimi zaman geçmişte bu topraklara mührünü vuran Kazım Karabekir ile yaşamış, kimi zaman da Milli Mücadelemize kahramanlıklarıyla katkı sunan lütfürlü hemşerilerimizle nefes almıştır." (s1).

"2023 Haziran'ında Cumhuriyet İttifakı'nın kutlu zaferine Allah'ın inayetiyle ulaşacağız". (s3).

"Maksat, Türkiye'mizi görkemli, göz alıcı ve göğüs kabartan muhteşem bir gelecek aydınlığıyla kavuşturaktır". (s5).

"2023'de inşallah Cumhuriyetimizin yüzüncü yıl dönümünü cumhuriyetin yeni bir zaferiyle süsleyeceğiz". (s7).

"Türk Milleti'nin iradesinden başka irade arayanlar, yabancı başkentlerde hazır olda duranlar, 2023 seçimlerinde milletin tokadını yiyecek ve bir utanç vesikası olarak unutulup gideceklerdir." (s8).

"Sinan, Süleyman benzeri Cumhuriyet İttifakı'nda Cumhuriyetin 100. yılını taçlandırmak isteyen iki samimi iradenin arkasında durmak, bizlerin siyasal tercihlerinin çok ötesinde milli geleceğimiz açısından çok anlamlıdır". (s10).

Milliyetçi söylemin 2023 temasındaki zamansal kurulum, kutsal ve siyasalın iç içe geçtiği, dini içeriğinden tamamen arınmamış milliyetçi bir seferberlik ruhunu (Balandier, 1972) yansıtmaktadır. Wodak ve diğerlerine göre (2009, s. 26), ulusal kimliğin söylemsel inşasında köken, süreklilik/geleneğe, dönüşüm (özcülük), zamansızlık ve beklentinin yanı sıra, mekânsal, bölgesel ve yerel boyutlar da oldukça önemlidir. Milli beka kaygısından arındırılmış bir üst gerçeklik unsuru olan 2023, geleneği gelecekle inşa eden yeniden yapılanma hedefinin dışavurumu olarak yorumlanabilir. İlgili söylemler, milli seferberlik ruhunun, saf bir gelecek muhayyilesi olmadığını, geçmişte kanıtlanmış olan kahramanlık destanıyla yoğrulduğunu, şimdi ve gelecek arasındaki köprü'nün düşünsel yapısı üzerinde inşa edildiğini göstermektedir. Milliyetçi tahayyül, yalnızca geleceğe dair seçim başarısını içermemekte, aynı zamanda geniş bir zamansal kurulum ve geleceğe dair büyük bir beklentiyle milli bir gelecek inşa etmektedir.

Öteki'nin Söylemsel İnşası: Zillet İttifakı

Milliyetçi politik aktörlerin 2023 söylemi, Millet ve Cumhuriyet İttifakı arasındaki politik gerilimi ve seçim atmosferinin çatışmacı yönünü yoğun bir şekilde içermektedir. Cumhuriyet İttifakı üyesi

MHP, Millet İttifakı'nın varoluşunu "ötekiler" kategorisi üzerinden zillet ittifakı olarak tersine çevirmektedir. Milliyetçi tabanda "biz" ve "ötekiler" üzerinden kategorize edilen düşmanlaştırma stratejisi, muhalefet partilerinin terör çatısı altında eritilmesiyle güçlendirilmektedir (s1-s8).

"FETÖ'nün dizayn ettiği, Kandil'in yol gösterdiği, tükenmişlerin ipine tutunduğu partiler zillet masasında buluşmuşlardır" (s1).

"Kravatlı teröristlerin hakaretleri karşısında üç maymunu oynayan sözde Kuvayı Milliyeci Kılıçdaroğlu ve her fırsatta devlete meydan okuyan Meral Akşener'in bu konudaki sessizliği bir kez daha HDP'siz adım atamayacaklarını ve kapı arkası ittifaklarını göstermiştir" (s8).

2023, milli yaşam arzusunu muhtemel tehdit, tehlike ve kaos ortamından arınma şartıyla şekillendiren, milliyetçi aktörler tarafından hareket alanı genişletilmiş söylem türüdür. Toplumların ölümü sayılabilecek kaosa dönüş korkusu ve ebediyet arzusunun (Balandier, 1972) kök saldığı 2023 söyleminde, büyük bir zaman ve uzamdaki tüm düşmanlar harmanlanmakta ve kitleyle duygusal özdeşlik kurulmaya çalışılmaktadır (s1-s5-s7-s8).

"Zilletin fotoğrafında kararsızlık, samimiyetsizlik, kaos çığırkanlığı, öç alma ve nefret dili hakimdir. Zilletin fotoğrafında fitne ve dedikodu vardır". (s1).

"Zillet ittifakı akıntıda sürüklenen bir saldırı, devlet ve millet düşmanlarıyla sembiyotik ilişki kurmuş, yani bağımlılık halinde yaşayan, kirli bir kumpanyadır". (s5).

"Bugün takip ettiği siyasetle CHP; Türkiye'nin gerçekleriyle, Türk Milletinin egemenlik ve tarihsel haklarıyla bütünüyle çatışan hale bürünmüş, Atatürk'ün düşmanlarına dost olmuştur". (s7).

"Bu toplantılarımızda Türk milletini kuşatma altına almaya çalışan kirli odakların maskelerini bir bir düşürüyor ve Cumhuriyet İttifakı'nın hedeflerini anlatıyoruz". (s8).

Milliyetçi bellek, geçmiş anıları gizlendikleri yerden çıkararak, cennet vaadini 2023'teki gelecek tasavvuruna dönüştürmektedir. Milli seferberliği parti veya ittifak tekeline indirgeyen bu yaklaşım, mahkûmiyet alanı üreten bir söylem türü olarak Cumhuriyet İttifakı'nı mecburi bir istikamet olarak göstermektedir. Wodak'ın (2002, s. 152) stratejiler başlığı altında detaylandığı aynılık ve farklılık ikiliği, Millet ve Cumhuriyet İttifakı kıyaslaması üzerinden s1-s3-s7-s8'deki söylemlerde belirginleşmektedir.

"Bir yanda FETÖ'cülerin kamu kurumlarına geri döneceği vaadini açık açık ifade eden Babacan'lı Zillet İttifakı, diğer yanda ise FETÖ ile sonuna kadar mücadele edileceğini söyleyen Cumhuriyet İttifakı vardır". (s1).

"Bir yanda cumhuriyet ittifakının kararlı tutumu ve birlikteliği öte yanda her bir kafadan ayrı seslerin yükseldiği birlikte olamama hali". (s3).

"Bir yanda cumhuriyet ittifakının eser ve hizmet siyaseti, diğer yanda ise CHP, İP ve 6+1 masa bileşenlerinin iftira ve yalan siyaseti..." (s7).

"Türkiye, Cumhuriyet İttifakı ile geçmişin kısır tartışmalarından kurtulmakta ve tam bağımsızlık yolunda tavizsiz bir şekilde ilerlemektedir". (s8).

Milliyetçi aktörler, bireyi çevresindeki kimselerin neredeyse tümünün paylaşır görüldüğü politik düşünceleri paylaşmaya yönelten ve yaygın korkuyla yüklü bir duygu çemberine hapseden bir söylem üretmektedir. Wodak ve diğerlerinin (2009), gelecek yöneliminde mevcut olan ortak endişe havuzu yorumu, s5-s6-s9'da belirlemektedir. Milli duyguları hareketlendirilen kitleye, kehanetvari hatırlatmalar yapılarak, vatandaşlığın erdemine uygun hareket etmeleri dikte edilmekte ve ittifakların karşıtlığı bilinçli olarak güçlendirilmektedir.

"2023 yılında Türkiye'nin bu kapsamdaki tek çaresinin, tek umudunun Cumhuriyet İttifakı olduğu hususunda milletimizi uyarmaktır." (s5).

"Bugün içerideki ve dışarıdaki algı operasyonlarına karşı yürüteceğimiz çalışmalar, Haziran 2023'e kadarki siyasal süreci etkileyecektir. Dolayısıyla bu sürece dair her bir ülküdaşımıza düşen görev ve sorumluluklar bulunmaktadır". (s6).

"Biz Cumhuriyet İttifakı'nı yüksek bir oyla başa getirmesek, Milliyetçi Hareket Partisi'nin milletvekili sayısını Meclis'te artırmazsak, halimiz Suriye'den kötü olur". (s9).

İnsanları, ulus ve ulusal kimlik bağlamında düşünmeye sevk eden, kültürel anlayışın, retorik, milliyetçi dil ve düşünce türlerinin üretimiyle oluşturulan bu söylemler, çeşitli hak ve görevleri belirleyen bir bilinç taşımayı zorunlu kılmaktadır (Calhoun, 1997: Scruton, 2007). Fedakârlık duygusuyla her gün yapılan bir referandum misali, ulus üyelerinden adeta açık rıza ve onay beklenmektedir. Vatansızlığın dozunun artmasıyla, yükümlülükler ve itaat arasındaki boşluk kapanmaktadır (Domenach, 1995, s. 70;

Renan, 2018; Scruton, 2007). Asil kanı, öngörüsü, mücadelecı ruhu, azmi ve çelik iradesiyle ferasetli Türk'ün, otantik ruhu ve bilinciyle doğru yoldan şaşmayacağı düşünülmektedir. 2023 idealini gerçekleştirmek için oy vererek katkı sunacak olan ve milli duygudaşlığı paylaşabilen erdemli yurttaşlar, aykırı olan unsurların ötekileştirilmesiyle daha fazla yüceltilmektedir.

Sonuç

Salt bir siyasi ideolojiye indirgenemeyecek olan milliyetçilik, bu çalışmada, toplumsal sisteme meşruiyetini veren aktif bir siyaset yapma süreci olarak ele alınmış ve söylem üretme mekanizması üzerinden analiz edilmiştir. Makale, milliyetçi politik aktörlerin söyleminde 2023'ün çerçevesini ve milliyetçi ideallerin 2023 eksenindeki hareket alanını irdelerken, milliyetçi söyleme dair temel eğilimlerin neler olduğunu da ortaya koymuştur. Milliyetçiliği söylem içerisinde üretmek, milliyetçi ideolojinin yapılandırılma tarzını ve ideolojik unsurların analizini anlaşılır kılmaktadır. Bu noktadan hareketle, milliyetçi politik aktörlerin 2023 söyleminin parametrelerini belirlemek için 2023 seçim çalışmalarının yoğunluk kazandığı üç aylık süreç, Türkgün gazetesi özelinde incelenmiştir. Türkgün, milliyetçi ideolojinin temel çerçevesini sunan, gündelik hayatın milliyetçi ülkülerle şekillendirilmesini hedefleyen milliyetçi bir gazetedir. Gazete, seçim sürecinde oy verme davranışını etkileyecek, seçim rekabetini yansıtabilecek ve söylem üretimini besleyecek bir ideolojik çerçeveye sahiptir. Türkgün'de milliyetçi politik aktörlerin 2023 söylemi, seçim dönemine yaklaşıldığında görece artışa geçmiştir. Bu açıdan, MHP'li politikacıların 2023 söylemine dair veriler çeşitlenmiş ve zenginleşmiştir. Çalışmada, milliyetçi politik aktörlerin 2023 söylem örnekleri, ilk aşamada Nvivo 12, daha sonra Wodak (2002) ve Wodak ve diğerlerinin (2009) milliyetçi söyleme dair çalışmaları ekseninde analiz edilmiştir.

2023 yılı, milli şemsiye etrafında toplanan türdeş siyasal öznelerin bahtiyar olabileceği ve milletin kaderinin öngörülemez yükselişe geçtiği bir yıl olarak betimlenmektedir. MHP'nin 2023 siyasi propagandasındaki 'karar belli, aday net' sloganı,

Cumhur İttifakı'nı mecburi bir istikamet olarak konumlandırırken, kitlede duygusal manipülasyon sağlamayı amaçlamaktadır. Geçmiş başarılarla ortaklık kurarak, geleceğin inşasında vatandaşlara doğru ittifaka oy vermeleri yönünde sorumluluklar yüklenmekte ve korku dolu telkinlerle hatırlatmalar yapılmaktadır. Özellikle mevcut siyasi ortamın kaotik örnekleri dillendirilerek, muhtemel tehditlerden bahsedilmektedir. Milliyetçi politik aktörlerin 2023 söylemi, geçmişe dair anlatılar, mitler ve öykülerle desteklenen tarihsel bir basamak üzerinde yükselmektedir. 2023 tahayyülü, milli bütünlük ilkesi ve milliyetçi dil bilgisi eşliğinde romantik tasvirlerle süslenmekte, geçmişten, bugüne ve geleceğe taşınmakta ve milliyetçi sözdiziminde yeniden haritalandırılmaktadır. 2023'ün mucizevi yıl betimlemesi, muktedir ve ferasetli toplumun muhtemel başarılarını müjdeleyen politik söylem örneklerinde karşımıza çıkmaktadır. Bilge lider Devlet Bahçeli, muzaffer toplum öngörüsünü somut hale getirecek önemli bir siyasi figür olarak öne çıkarılmaktadır. Tarihsel bellek unsurları, feraset yüklü toplum modeli ve kahraman siyasetçi figürü, birleştirici bir bağla bir araya getirilerek, geleceği efsanevi kılmaktadır.

Milli corpus idealinin sınırları, alternatif mekânlarda üretilen, sokağa taşınan ve topluluk üyelerinde duygu paydaşlığı geliştirilmesinde etkili olan siyasal bir stratejiyle çizilmektedir. Milli corpus'a uygun düşen ve kolektif seferberlikte rol alabilen ideal yurttaş prototipini arzlayan milliyetçi söylem, kader ortaklığını ideal bir temsile dönüştürmektedir. Milli corpus'un ahengini zedeleme ihtimali olan muhtelif düşmanlar ise 2023 söyleminin propagandist dilinde ötekileştirilirken, ayrıştırıcı bir söylem üretilmektedir. Böylelikle, milli corpus fenomeninin yapılandırıldığı 2023 yılında milli topluluk üyelerindeki öfke dolu bilinç korunmaktadır. Milli bilince hitap eden "biz" zamiriyle, bir yandan birleştirici, bir yandan ayrıştırıcı bir dil üretilmektedir. Milli toplum tasavvurunun muğlak dokusunu örtmek adına 2023 söyleminde, "biz" ve "ötekiler" ayrımı sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Cumhur ve Millet İttifakı rekabetinde karşımıza çıkan bu söylemsel strateji, milli enerjinin düşman olarak tanımlanan ötekine

yönlendirilmesini amaçlamaktadır. Milliyetçi politik aktörler, zillet ittifakı, zillet cephesi, muhalefet korusu, çok parçalı muhalefet, 6+1 yapılanması, altı gizli ortak, kör-sağır ittifak, altılı benzemezler, 7 karanlık ittifak gibi tanımlamalarla oldukça canlı ve provokatif betimlemeler kullanmaktadır. Millet İttifakı tehdidine karşı her daim hazır oluşu mecburi kılan milliyetçi örgütlenme, yer yer hayali düşman cemaatleri de üretmektedir. Milliyetçiliğin aşırı izlerinden arındırılmamış, *sui generis* olmayan bu söylem türü, mucizevi yıl olarak düşünülen 2023'e aktarılırken, umut dolu bakışa adeta bilinçli bir çarpıklık iliştilmektedir.

Cumhur İttifakı'nın ortak retoriği altında şekillendirilmiş popülist politik strateji, geçmiş, şimdi ve gelecek arasında kendisine yeni menziller bulmaya çalışırken, idealleştirilmiş ve millileştirilmiş bir siyasal alan üretme iddiasındadır. Bu noktada, milliyetçi politik aktörler kurucu referanslara, olumlu göndermelere ve tarihsel anlatılara başvurmaktadır. Belirli bir coğrafi alanla sınırlandırılmayan milli sınırlar, milliyetçi sembollerle, imgelerle ve tarihsel hafıza temsilleriyle güçlendirilmektedir. Tehdit ve tehlikelerle dolu milli sınır inşasında güçlü millet vurgusu ile büyük fedakârlık teması birleştirilerek, milli ruh yüceltilmektedir. Tarihsel belleğin aktif şekilde kullanılması, siyasi kahraman üretme, olağanüstü niteliklerle örülmüş mucizevi yıl beklentisi ve hasımların dışlanmasıyla sentezlenen düşmanlaştırıcı stratejiyle bu söylem, milliyetçi refleks ve duyguları dışa vurmaktadır. Bu şekilde, milliyetçiliğin 2023 söyleminde aşırılıklar olağanlaştırılmakta, milli olma duygusu yüceltilmekte ve mutlak kategoriler üzerinden irrasyonel ancak milli bir dünya tasavvuru oluşturulmaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma, siyasal alan içerisinde 2023 söyleminin yüce bir hedefe dönüşme biçimini, siyasal güç, otorite ve liderlik kültürünün ortak bir imgeleme evrilme sürecini, milliyetçi politik aktörlerin söylemleri üzerinden incelemiştir. Çalışmada, milliyetçi hareketin eski siyasal gerilimli dokusunun, 2023'ün ütöpik idealine yansıtıldığı ve dışlayıcı söylemsel pratiklerle desteklenen kökleşmiş milliyetçi refleksin hareket içerisinde korunduğu sonucuna

ulaşmıştır. 2023 söyleminde kullanılan stratejileri ve söylemin art alanını inceleyen bu makale, sınırlı bir örnekleme, belirli bir dönemi analiz etmiştir. Bu açıdan, makale içerisinde ele alınmayan eğilimlerin ve temaların, muhtemel çalışmalar ve farklı bakış açılarıyla desteklenmesi gerektiği aşikârdır.

Kaynaklar

- Archard, P. (1998). The construction of nation and state: discourse and social space. İçinde P. A. Chilton, M. V. Ilyin & J. L. Mey. (Editörler), *Political discourse in transition in Europe 1989-1991*. (ss.191-213). John Benjamins Publishing Co.
- Anderson, B. (2006). *Imagined communities reflections on the origin and spread of nationalism*. Verso.
- Assmann, J. (2011). *Cultural memory and early civilization writing, remembrance, and political imagination*. Cambridge University Press.
- Balandier, G. (1972). *Political anthropology*. Pelican.
- Bell, D. (2003). *Mythscapes: Memory, mythology, and national identity*. The British Journal of Sociology, 54 (1): 63-81.
- Billig, M. (1995). *Banal nationalism*. Sage.
- Bora, T. (2018). *Türk sağının üç hali*. Birikim.
- Calhoun, C. (1997). *Nationalism. Concepts in social thought*. University of Minnesota Press.
- Campbell, J. & Moyers, B. (1991). *The power of the myth*. Anchor Books.
- Campbell, J. (2002). *The inner reaches of outer space metaphor as myth and as religion*. New World Library.
- Cobb, R. W. & Elder, C. D. (1973). *The political uses of symbolism*. American Politics Quarterly, 1(3), 305-338. <https://doi.org/10.1177/1532673X7300100302>

- Domenach, J.M. (1995). *Politika ve propaganda*. (T.Yücel, Çev.). Varlık.
- Eliade, M. (1991). *Images and symbols*. Princeton University Press.
- Ellwood, R. S. (1999). *The politics of myth: A study of C. G. Jung, Mircea Eliade, and Joseph Campbell*. State University of New York Press.
- Fairclough, I. & N. Fairclough (2012). *Political discourse analysis*. Routledge.
- Feldman, O. & Zmerli, S. (2019). Introduction: Liberal democracies and the study of political communicators. İçinde O. Feldman, & S. Zmerli (Editörler), *The psychology of political communicators: How politicians, culture, and the media construct and shape public discourse*. (ss. 1-9). Routledge.
- Gellner, E. (1983). *Nations and nationalism*. Cornell University Press.
- Halbwachs, M. (1980). *The collective memory*. Harper & Row Colophon Books.
- Hobsbawm, E. J. (1993). *1780'den günümüze milletler ve milliyetçilik: Program, mit, gerçeklik* (O.Akınhay, Çev.). Ayrıntı.
- Işık, M. & Eşitti, Ş. (2018). Extreme nationalist discourse in the early period of the Turkish Republic and its reflection in the Turkish media: The case of the journal Gök-Börü. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 27 (2), 163-186.
- Kerestecioğlu, İ. Ö. (2010). Milliyetçilik, uyuyan güzeli uyandıran Prens'ten Frankeştayn'ın canavarına. İçinde H. Birsen Örs (Der.), *19. yüzyıldan 20. yüzyıla modern siyasal ideolojiler*. (ss. 307-350). Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kohn, H. (1965). *Nationalism: Its meaning and history*. Robert E. Krieger Publishing.
- McCants, W. F. (2012). *Founding gods, inventing nations: Conquest and culture myths from antiquity to Islam*. Princeton University Press.
- Özcan, Ş. (2021). Türk Hava Yolları'nın 85. yıl reklamı: Milliyetçi söylemin tüketim kültürüne yansımaları üzerine bir inceleme. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 7 (2): 357-381.
- Özkırımlı, U. (2010). *Milliyetçilik üzerine güncel tartışmalar, eleştirel bir müdahale*. (Y. Başkavak, Çev.). Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Renan, E. (2018). *What is a nation? and other political writings*. (Giglioli, M.F.N., Editör ve Çeviren). Columbia University Press.
- Scruton, R. (2007). *The palgrave macmillan dictionary of political thought*. Palgrave Macmillan.
- Smith, A. D. (1991). *National identity*. Penguin Books.
- Smith, A. D. (1995). *Nations and nationalism in a global era*. Polity Press.
- Smith, A. D. (2009). *Ethno-symbolism and nationalism. A cultural approach*. Routledge.
- Türkgün (2022, 03 Haziran). Osmaniye'de "Adım adım 2023; ilçe ilçe anlatma ve aydınlatma" programı düzenlendi. Erişim: 05 Haziran 2022, <https://www.turkgun.com/osmaniyede-adim-adim-2023-ilce-ilce-anlatma-ve-aydinlatma-programi-duzenlendi-haber-182526>
- Türkgün (2022, 06 Haziran). MHP'li Samanlı: Malatya her şeyin farkında, Zillet'e dersini sandıkta verecek. Erişim: 8 Haziran 2022, <https://www.turkgun.com/mhpli-samanli-malatya-her-seyin-farkinda-zillete-dersini-sandikta-verecek-haber-182774>

Türkgün (2022, 11 Haziran). MHP'li Aksu: Milliyetçi Hareket Partisi güçlü ise Türkiye güçlü olacaktır. Erişim: 13 Haziran 2022, <https://www.turkgun.com/mhpli-aksu-milliyetci-hareket-partisi-guclu-ise-turkiye-guclu-olacaktir-haber-183125>

Türkgün (2022, 11 Haziran). MHP'li Büyükataman: Kılıçdaroğlu ve CHP milli güvenlik sorunu haline gelmiştir. Erişim: 13 Haziran 2022, <https://www.turkgun.com/mhpli-buyukataman-kilicdaroglu-ve-chp-milli-guvenlik-sorunu-haline-gelmistir-haber-183100>

Türkgün (2022, 19 Haziran). MHP'nin 'Adım adım 2023 ilçe ilçe anlatma ve aydınlatma' programları yapıldı. Erişim: 22 Haziran 2022, <https://www.turkgun.com/mhpnin-adim-adim-2023-ilce-ilce-anlatma-ve-aydinlatma-programlari-yapildi-haber-183591>

Türkgün (2022, 21 Haziran). MHP Lideri Bahçeli: 2023'te Cumhur İttifakı açık ara farkla çıkacaktır. Erişim: 26 Haziran 2022, <https://www.turkgun.com/mhp-lideri-bahceli-2023te-cumhur-ittifaki-acik-ara-farkla-cikacaktır-haber-183729>

Türkgün (2022, 26 Haziran). MHP'li Yıldırım: Türkiye'yi kalkındırarak, büyütecek olan da yine Cumhur İttifakı'dır. Erişim: 03 Temmuz 2022, <https://www.turkgun.com/mhpli-yildirim-turkiyeyi-kalkindiracak-buyutecek-olan-da-yine-cumhur-ittifakidir-haber-184068>

Türkgün (2022, 01 Temmuz). MHP'li Filiz Kılıç: 21.Yüzyıl 'Türk Asrı' olacak. Erişim: 05 Temmuz 2022, <https://www.turkgun.com/mhpli-filiz-kilic-21yuzuil-turk-asri-olacak-haber-184361>

Türkgün (2022, 26 Temmuz). MHP'li Yalçın: MHP, seçimlere zafer inancıyla hazırlanıyor. Erişim: 02 Ağustos 2022, <https://www.turkgun.com/mhpli-yalcin-mhp-secimlere-zafer-inanciyla-hazirlaniyor-haber-185756>

Türkgün (2022, 19 Ağustos). Zilletin fotoğrafında kararsızlık, samimiyetsizlik hâkimdir. Erişim: 01

Eylül 2022, <https://www.turkgun.com/mhpli-osmanagaoglu-zilletin-fotografinda-kararsizlik-samimiyetsizlik-hakimdir-haber-187084>

Van Dijk, T.A. (1997). What is political discourse analysis?, içinde J.Blommaert & C. Bulcaen (Editörler), *Political linguistics*. (ss.11-52). Benjamins.

Wallerstein, I. (1991). The construction of peoplehood: Racism, nationalism, ethnicity. İçinde *Race, nation, class. Ambiguous identities* (ss.71- 85). Verso.

Wodak, R. (2002). Fragmented identities: Redefining and recontextualizing national identity. İçinde P. Chilton & C. Schäffner (Editörler), *Politics as text and talk analytic approaches to political discourse* (ss.143-169). John Benjamins.

Wodak, R., Cillia, R. D. Reisigl, M. & Liebhart K. (2009). *The discursive construction of national identity*. Edinburgh University Press.

Yeniğün-Altın, Ş. & Şen, A.F. (2018). *Televizyon dizilerinde milliyetçi söylemlerin yeniden Üretimi: İsimsizler, Savaşçı ve Söz dizileri örneği*. Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli E-Dergisi, (3): 113-140.

Extended Abstract

2023, the 100th anniversary of the Turkish Republic, is considered to be a critical year in terms of including important political elections. The importance of 2023 increases even more, especially with the Presidency and general elections being held in the same year. It is also certain that the social, cultural, and political consequences of the decisions to be taken in 2023 will be important for Turkey. For this reason, the theme of 2023 has become a concept that is heavily involved in the political agendas of all components of the Turkish political system. This study aims to shed light on a part of the historical process in question and to focus on the structuring of the 2023 theme in nationalist discourse. For

this purpose, the discourses of the politicians of the *Nationalist Movement Party* (MHP), which is a member of the *People's Alliance* (Cumhur İttifakı) and an important party for the Turkish nationalists, will be examined. Türkgün, the media organ of this party, is a mass media that supports the nationalist ideology and often gives place to news based on nationalist discourse. Therefore, the Türkgün was chosen as a sample in the study. The leader of the Nationalist Movement Party, Devlet Bahçeli, was announced in 2022 election campaign meetings under the theme of 'Step by step 2023' and 'Towards 2023: Candidate is certain, decision is clear'.

After Bahçeli's statements, MHP deputies, party leaders, and representatives accelerated the election work. This political campaign, which aimed to organize various meetings such as face-to-face communication with citizens, election meetings, and visits to tradesmen in provinces and districts in Turkey, mediated the transfer of nationalist discourse to the streets. This political electoral process intensified in the summer of 2022 and nationalist political actors accelerated the party propaganda throughout much of Turkey. This article examines the view of these propaganda works in June, July, and August 2022 on the Türkgün's website. In this newspaper, only the news containing political discourse and the 2023 theme were selected and photo news, video news, and routine news were eliminated. In this way, 28 news were accessed and 16 news with more than 500 words were included in this study. 3 out of 16 news were produced by the same politicians and among these news, the one with longer word length was preferred. As a result of these criteria, 10 news containing political discourse remained. First a quantitative and then a qualitative analysis of the news was carried out. In the first part of the analysis, a categorization was made through the nationalism codes and references created in the NVivo 12 program. The nationalist themes and terms used by Hobsbawm (1993), Anderson (2006), and Halbwachs (1980), who are influential in the literature of nationalism and explained in the literature review of the study, were also used in

the quantitative and qualitative analysis. The study includes tables prepared for nationalist codes and references. The tables show the length and the places of discourses, which words are frequently used, terrorism, religion and identity themes, and positive and negative references. In the discourse analysis part of the study, the nationalist discourse analysis of Wodak (2002) and Wodak et al. (2009) was used. Wodak et al. (2009) detail Leszek Kolakowski's (1995) study, which includes the five elements of national identity. These are national spirit or *volksgeist*, historical memory, anticipation, and future orientation, the national body, and a namable beginning. In the other work of Wodak (2002), she makes a three-dimensional distinction: content, strategies, and linguistic means and forms of realization. Wodak's studies illuminate the discourse mechanism in the construction of national identity. For this reason, Wodak's analysis has been used in the study because it has a framework that reflects the characteristics of nationalist discourse.

Thus, the news analyzed as a result of discourse analysis were examined under five headings in the study. These headings constitute a national corpus: the commonsensical Turkish nation, historical memory, Devlet Bahçeli as an epic-political hero, 2023 as an *annus mirabilis*, and the construction of the "other". Wodak's studies are in many ways compatible with the findings of this study. Under the heading of the National corpus: the commonsensical Turkish nation, discourses about the existence of the "we" and the "other" dichotomy enriched with hostile references were analyzed. At the same time, many national symbols and images, references to the Turkish-Islamic world, and sequences from the epic past seem to feed the national corpus. In particular, political discourses have been found to be influenced by mythical-historical narratives. Under the heading of Devlet Bahçeli as a political hero, it has been showed that politicians portray Bahçeli as an indispensable actor for the national corpus. In these discourses, Bahçeli is described as a wise leader for the sacred victory, the nationalist struggle, and the future. The heading 2023 as an *annus mirabilis* is presented

as the gospel year framed by the electoral victory. In these discourses, 2023 is defined as the year of rebirth, recovery/restoration, and establishment. As a result, this article has revealed the relationship between old and new elements in nationalist discourse. The study has showed that the old nationalist tendencies will continue in 2023, the miraculous year, and the fragile nature of the national corpus. This has emerged as a finding that proves that the mythological-historical-cultural elements only cover “we” and exclude “others”. In this sense, the article examines the construction of 2023, a historical threshold, in nationalist discourse in the context of a certain period and contributes to the studies of nationalist discourse.

Yazar Bilgileri

Author details

(Sorumlu Yazar **Corresponding Author**) Dr.,
gizemorcin@gmail.com, Orcid: 0000-0002-2740-7236

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar

Supporting-Sponsor Institutions or Organizations:

Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır. **None**

Çıkar Çatışması

Conflict of Interest

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. **None**

Kaynak Göstermek İçin

To Cite This Article

Orçin, G. (2023). Milliyetçi politik aktörlerin 2023 tahayyülü: Türkgün gazetesinde milliyetçi söylem. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (65), 135-154. <https://doi.org/10.47998/ikad.1324218>